

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності _____ 051 «Економіка» _____
(шифр та найменування спеціальності)
За магістерською програмою професійного спрямування
_ «Статистика бізнесу» _
(назва освітньої програми)

на тему:

«Статистичний аналіз та прогнозування рівня злочинності в Україні»

Виконавець:

Студентка факультету менеджменту, обліку та
інформаційних технологій
Воскобойнік І. І.

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Ольвінська Ю. О.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність проблеми. Складна соціально-економічна ситуація в Україні, поглиблення кризового стану одночасно в трьох сферах життєдіяльності - духовній, соціальній і економічній, спричинила глибокі зміни у світосприйнятті і поведінці молоді. Ці зміни носять системний характер і значною мірою позначаються на психіці та сприяє формуванню девіантної поведінки серед молодого покоління.

Наслідки зростання поширеності правопорушень і, відповідно, її соціальних наслідків, посилюються слабкою результативністю системи соціального контролю в названій сфері функціонування суспільного життя.

Сучасний розвиток правової статистики дав поштовх становленню практичної статистики та галузевим статистикам. Досить стрімко почала розвиватись статистика злочинності, правопорушень, діяльності правоохоронних органів та інших пов'язаних із цим явищ та процесів.

Окреслена проблема, безумовно, актуальна, проте ґрунтовно ще не вивчена. Значний унесок у дослідження правопорушень та злочинності зробили такі науковці: Ю. А. Абросімова, В. С. Афанасьєв, О. М. Бандурка, І.Г. Богатирьов, В. В. Василевич, Д. Л. Виговський, В. В. Голіна, О.М. Гумін, О. М. Джужа, Н. П. Дубініна, В. І. Женунтій, Р. І. Ісаков, Т. Л. Кальченко, І. І. Карпець, О. Г. Колб, І. С. Кон, С. М. Корецький, М. М. Корчовий, В. М. Кудрявцева, Н. Ф. Кузнєцова, І. І. Лановенко, П. П. Михайленко, А. Й. Міллер, Г. М. Міньковський, В.Л. Ортинський, Г. В. Осипов та інші. Дослідженню різних аспектів злочинності присвячено низку наукових робіт і українських, і зарубіжних учених. Зокрема, в Україні проблемам злочинності неповнолітніх присвячено дисертаційні роботи Ю. А. Амбросімової, Д. Л. Виговського, А. П. Гусака, Н. М. Градецької, Н. Д. Туза, Т. С. Жукової.

Метою даної кваліфікаційної роботи є закріплення теоретичних знань і здобуття навичок обробки статистичної інформації, а також аналіз, дослідження та прогнозування рівня правопорушень та злочинності в Україні і розгляд проблем, які пов'язані з правопорушеннями та злочинністю

Для досягнення поставленої мети в кваліфікаційній роботі необхідно вирішити наступні **завдання**:

- 1) ознайомитися з особливостями розрахунку статистичних показників в сфері правопорушень та злочинності
- 2) ознайомитися з класифікацією правопорушень та злочинів
- 3) охарактеризувати найважливіші статистичні показники
- 4) проаналізувати рівень правопорушень та злочинності в динаміці
- 5) проаналізувати структуру правопорушень та злочинів в Україні
- 6) провести групування регіонів України за кількістю виявлених злочинів та за рівнем правопорушень
- 7) визначити середні показники та показники варіації рівня правопорушень та злочинності
- 8) проаналізувати тенденцію розвитку рівня правопорушень та злочинності
- 9) розробити регресійну модель рівня правопорушень та злочинності
- 10) провести індексний аналіз правопорушень та злочинності

11) зобразити графічно результати аналізу та дослідження

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є кількість виявлених злочинів і рівень правопорушень та злочинності в Україні.

Предметом дослідження курсової роботи є статистичний аналіз просторово-часової варіації показника рівня правопорушень та злочинності в Україні.

Методи дослідження. При виконанні кваліфікаційної роботи використовувались такі статистичні методи: метод середніх величин, метод порівняння, показники варіації, метод статистичних групувань, аналіз динаміки, метод згладжування рівнів та аналітичне вирівнювання, графічний метод. Для обробки й аналізу інформації використовувалися такі комп'ютерні програми: Microsoft Excel 2010 та Microsoft Word 2010.

Інформаційною базою дослідження кваліфікаційної роботи були наукові публікації вітчизняних і закордонних вчених, законодавчі та нормативно-правові акти України, дані офіційних статистичних збірників України (Статистичний щорічник, Україна у цифрах); електронні ресурси офіційних сайтів Державної служби статистики, Міністерства освіти і науки України та Міністерства внутрішніх справ України; матеріали науково-практичних конференцій, професійних періодичних видань, результати спостережень і обстежень у закладах освіти.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів.

В першому розділі кваліфікаційної роботи було розглянуто методологічні та теоретичні основи вивчення правопорушень та злочинності, було висвітлено законодавчі та нормативні бази у сфері правопорушень та злочинності, розглянуто методи дослідження, які застосовувались у наступних розділах.

В другому розділі кваліфікаційної роботи було проведено аналіз динаміки показників рівня злочинності в Україні, проведено аналіз розподілу кількості виявлених злочинів за окремими видами в Україні, проведено диференціацію регіонів України за рівнем злочинності та кількістю виявлених злочинів.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи проведено індексний метод аналізу динаміки рівня злочинності, факторний аналіз впливу на рівень злочинності, розрахована тенденція розвитку та прогнозовані показники рівня злочинності в Україні.

В кваліфікаційній роботі використано 30 джерел інформації, 2 додатки, робота містить в собі 17 таблиць та 10 ілюстрацій.

Публікації. Основні положення та результати кваліфікаційної роботи опубліковано у науковій статі у збірнику студентських наукових праць «Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень»

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми кваліфікаційної роботи, сформульовано мету та завдання, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, відображено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

В першому розділі кваліфікаційної роботи «**Теоретико-методологічні основи статистичного дослідження правопорушень та злочинності**» було розглянуто

методологічні та теоретичні основи вивчення правопорушень та злочинності, було висвітлено законодавчі та нормативні бази у сфері правопорушень та злочинності, розглянуто методи дослідження, які застосовувались у наступних розділах. Розкрито поняття латентної злочинності.

В другому розділі кваліфікаційної роботи **«Статистичний аналіз рівня злочинності в Україні»** було проведено аналіз динаміки показників рівня злочинності в Україні, проведено аналіз розподілу кількості виявлених злочинів за окремими видами в Україні у 2010 та у 2019 роках, проведено диференціацію регіонів України за рівнем злочинності та кількістю виявлених злочинів.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи **«Факторний аналіз та тенденція розвитку рівня злочинності в Україні»** проведено індексний метод аналізу динаміки рівня злочинності, факторний аналіз впливу на рівень злочинності, розрахована тенденція розвитку та прогнозовані показники рівня злочинності в Україні.

ВИСНОВКИ

Проведений у кваліфікаційній роботі статистичний аналіз підтвердив актуальність і значимість обраної теми дослідження. Саме зростання рівня правопорушень та злочинності негативним чином впливають на рівень життя населення, погіршують соціальний клімат у суспільстві та порушують права людей на безпеку.

Так за офіційними даними в Україні у 2019 році рівень злочинності склав 1052,4 злочинів на 100 тис. наявного населення, а у 2018 році – 1148, 8 злочинів, тобто за 2 роки рівень він знизився на 96,5 злочинів або на 8,4%. А у 2019 році порівняно з 2010, тобто за 10 років рівень злочинності зменшився на 46,3 злочини або на 4,2%. При цьому рівень злочинності в Україні за 10 років в середньому щорічно складав 1174,9 злочинів на 100 тис. наявного населення. Таким чином, за період 2010 – 2019 рр. рівень злочинності в Україні в середньому щорічно зменшувався на 4,6%. Проте, графічне зображення рядів динаміки рівня злочинності дає змогу побачити, що показник має тенденцію до зростання.

Розглядаючи структуру кількості виявлених злочинів за окремими видами можна сказати, що структура однорідна, а розраховане середнє значення є типовим для структури. При цьому в середньому за досліджуваний період (з 2010 по 2019 рр.) частка видів злочинів змінилися на 2,1 п.п. по Україні.

Графічне зображення структури кількості виявлених злочинів свідчить про те, що в Україні у 2010 році серед кількості виявлених злочинів найбільшу частку склали грабежі – 53,2%, а найменшу – вимагання – 1,1%, а у 2019 році на відміну від 2010 року найменшу частку серед видів виявлених злочинів склали зґвалтування і спроби зґвалтування – 1,9%, а найбільшу також грабежі, їх частка склала 53,1%.

Диференціація регіонів України показала, що у 2010 році найбільша кількість областей – 16 – входять до групи з найменшою кількістю виявлених злочинів, а до групи з найбільшою кількістю виявлених злочинів входить тільки Донецька область. При цьому середня кількість виявлених злочинів по всіх регіонах складала 18,2 тис.

Таким чином, у 2010 році в половині українських регіонів кількість виявлених злочинів була менша ніж 13,4 тис. злочинів, а у половини – більша.

У 2019 році на відміну від 2010 середня кількість виявлених злочинів по всіх регіонах складала 17,7 тис. злочинів. Найбільша кількість областей – 14 – входили до групи з найменшою кількістю виявлених злочинів (6,7-14,6), а до групи з найбільшою кількістю виявлених злочинів входило тільки місто Київ.

У 2010 р середній рівень злочинності по всіх регіонах України склав – 1003,8 злочинів на 100 тис. наявного населення, при цьому найбільша кількість областей – 16 – входять до групи з найменшою кількістю виявлених злочинів, а до групи з найбільшою кількістю виявлених злочинів входить тільки Донецька область. Отже, у 2010 році в половині українських регіонів рівень злочинності був менший ніж 956,1 злочинів на 100 тис. наявного населення, а у половини – більша.

У 2019 році на відміну від 2010 року середній рівень злочинності в Україні склав 1065,3 злочинів на 100 тис. наявного населення., що підтверджує існування тенденції до зростання. Найбільша кількість областей – 8 – входять до другої групи з рівнем злочинності від 869,7 до 1105,6 злочинів на 100 тис. наявного населення, а до групи з найвищим рівнем злочинності (1577,3-1813,2 злочинів на 100 тис. наявного населення) входять Миколаївська область та місто Київ.

Аналізуючи вплив структури наявного населення та структури рівня злочинності на середній рівень злочинності по Україні, можна засвідчити, що у 2019 році порівняно з 2010 роком, тобто за 10 років, рівень злочинності зменшився на 4,2%, у тому числі за рахунок зміни рівня злочинності по регіонах України він збільшився на у 1,011 раз або на 1,1%, а за рахунок зміни середньорічної чисельності населення по регіонах України – зменшився на 5,2%.

При цьому з ймовірністю 99,0% можна стверджувати, що проведений у кваліфікаційній роботі кореляційно регресійний аналіз вказує на прямий взаємозв'язок між наявним доходом населення та кількістю виявлених злочинів ($R^2=0,996$); та між рівнем безробіття та кількістю виявлених злочинів. Що говорить про значний вплив цих факторів на кількість виявлених злочинів в Україні і на соціальну безпеку відповідно.

Дивлячись на лінію тренду динаміки рівня злочинності можна зауважити, що рівень злочинності має тенденцію до зросту. Так, середньорічний рівень злочинності в Україні за 2005 – 2019 рр. склав 1091,4 осіб на 100 тис. наявного населення, і в середньому щорічно рівень злочинності збільшувався на 24,2 особи на 100 тис. наявного населення. При цьому прогнозований рівень 2020 року складає 1285,1 злочини на 100 тис наявного населення, 2021 року – 1309,3 злочини, 2022 року – 1333,5.

Зростання рівня злочинності як в Україні в цілому, та в Одеській області повинно бути об'єктом уваги з боку правоохоронних органів та державної влади.

АНОТАЦІЯ

Воскобойнік І. І.,   «Статистичний аналіз та прогнозування рівня злочинності в Україні»,
 (прізвище та ініціали студента)   (назва кваліфікаційної роботи)
 кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 051 «Економіка»
 за магістерською програмою професійного спрямування _____ «Статистика бізнесу», _____
 Одеський національний економічний університет
 Одеський національний економічний університет. Одеса, 2020 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – правопорушення та злочинність

У роботі розглядаються теоретичні та методологічні питання щодо статистичної оцінки правопорушень та злочинності в Україні.

Проаналізовано динаміку рівня злочинності в Україні та проаналізована структура злочинів. Проведено аналіз регіональних особливостей розповсюдженості злочинності в Україні. Проведено аналіз тенденції розвитку та рівня злочинності в Україні.

Ключові слова: правопорушення, злочинність, рівень злочинності, латентна злочинність, види злочинів статистичний аналіз, прогнозування, диференціація.

ANNOTATION

Voskoboinik I.I., «Statistical analysis of the level of offenses and crime in Ukraine»

(surname and initials of the student) (title of qualification work)

Thesis for Master degree in specialty 051 «Applied Statistics» under the master's program "Business statistics",

Odessa National University of Economics - Odessa, 2020

The master's thesis consists of three sections. The object of research is delinquency and crime.

The paper considers theoretical and methodological issues related to statistical assessment of offenses and crime in Ukraine.

The dynamics of the crime rate in Ukraine is analyzed and the structure of crimes is analyzed. The analysis of regional features of crime prevalence in Ukraine is carried out. An analysis of development trends and crime rates in Ukraine.

Key words: offense, crime, crime rate, latent crime, types of crimes statistical analysis, forecasting, differentiation